

Előzmények, kényszerek, nehézségek

Mészáros Péter
Zöld Jövő Környezetvédelmi Egyesület

Húsz éves a Környezetvédelmi Törvény
Műhelybeszélgetés
Alapvető Jogok Biztosa Hivatala
2015. Június 4.

A rendszerváltozás hozadékai

- 1988-89: számos, addig elpalástolt, nem kezelt környezetszennyezési ügy felbukkanása,
- Civil szerveződések lehetősége, helyben, információ gyűjtés, nyomozás, szerveződés, kapcsolatépítés,
- A folyamatok felgyorsulása, esetünkben '89 őszén már heti gyakoriságú ülésezések, majd '90 májusára már a gyár (Metallochemia) bezárása, felfüggesztése,
- Az ipari szennyezések zöme korábbi eredetű, 60-as, 70-es évek, de a technológiák, és a szabályozási környezet a 80-as években sem voltak kielégítőek,

Az örökségből:

1989-90

Nagytétény, - Metallochemia -

Metallochemia 1989-90

Metallochemia, a krómtimsó üzemben – már a mentesítéskor

Gáziszap lerakások Budatétényben, és Budafokon – a feltárásakor

és még a letakarás időszakában

A törvényhozói munka elemei

- Környezeti, közösségi, szakmai háttérű képviselők bekerülése a rendszerváltó Parlamentbe,
- A Környezetvédelmi Bizottságban egyfajta konszenzusos, az ügyet, a környezeti érdekeket képviselő munka, gyakran kifelé konfliktusokkal, politikai kisebbségben,
- A rendszerváltozási folyamat, jogszabály alkotási, módosítási, intézmény rendszer átalakítási kihívások, ahol a környezeti szempontok háttérbe szorultak.

Interpelláció, 1990. szeptember 30. a „Piszkos 12” ügyében Zsebők Lajossal közösen

ZSEBŐK LAJOS (MDF): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselőtársak! Tisztelt Miniszter Úr! Ajka, Dorog, Kazincbarcika, Lábatlan, Miskolc, Ózd, Salgótarján, Százhalombatta, Tatabánya, Várpalota, Vác és Budapest – ahogy magukat elnevezték: a „piszkos tizenkettő”. De sajnos még folytathatnám a felsorolást, azonban e városok azok, ahol az elmúlt gazdaságpolitika, a tervgazdálkodás, csak a mennyiségre figyelő iparosítás és ipari termelés leginkább koncentráta a környezeti ártalmakat. Nem tudott ennek gátat vetni a még jelenleg is hatályos jogi szabályozás sem.

E városok lakói és vezetői még az októberi választások előtt kerestek meg bennünket, hogy tárjuk

a Parlament és az ország nyilvánossága elé gondjaikat és kérdéseiket.

Ezért kérdezzük miniszter urat: az új környezetvédelmi törvénytervezet mikor készül el? Milyen helyet kap a törvényben a nyilvánosság, valamint az egyéni és a kollektív környezetvédelmi jogérvényesítés? A környezeti károk kiindulópontja a jelenlegi és az átalakuló gazdaság egésze. Milyen eszközökkel, módszerekkel kívánják elérni a már meglévő környezetkárosító hatások csökkentését, illetve megszüntetését, és hogyan kívánják a későbbiekben megelőzni azokat?

Az önkormányzati törvényben megfogalmazott meglehetősen szerény lehetőségeken túlmenően a most előkészítés alatt álló környezetvédelmi törvény milyen további jogköröket biztosít az önkormányzatoknak az épített és a természeti környezet védelmére az önkormányzat területén folyó környezetkárosító tevékenység engedélyezésében, ellenőrzésében, milyen hatáskörmegosztást tervez a Kormány az önkormányzatok és a környezetvédelmi főfelügyelőségek között?

Kérdezzük továbbá: a különösen szennyezett területek, mint az említett tizenkét város rehabilitációjára, környezetbarát technológiák bevezetésére milyen kedvezményeket, többlet lehetőségeket tervez nyújtani a tárca, illetve a Kormány?

Kérdéseinknek nyomatékot ad, hogy a városok új önkormányzatai a jelenlegi környezeti helyzet néhez örökségével kell, hogy elinduljanak.

A miniszteri válaszból – Keresztes K. Sándor

DR. KERESZTES K. SÁNDOR környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter: Elnök Úr! Tisztelt Országgyűlés! Képviselőtársaim öt kérdés köré csoportosították interpellációjuk lényegét. Engedjék meg, hogy mindjárt a tárgyra térve pontonként válaszoljak.

Az új környezetvédelmi törvény kodifikációja folyamatban van. Társadalmi egyeztetése a zöldmozgalmakkal, önkormányzati szervekkel rövidesen megkezdődik. Várhatóan decemberre a Kormány elé terjesztjük, és így a Parlament januárban vagy februárban – döntésétől függően – megtárgyalhatja.

A további négy kérdés lényegében tartalomjegyzéke lehetne az elkészült közel harminc oldalas koncepciónak, amit természetesen nincs most módom elmondani, ezért csak tézisszerűen, kiragadva egy-két dolgot szeretnék ismertetni.

A törvény a nyilvánosságot egyrészt garantálni fogja, másrészt a környezetvédelem eszközeként fel is kívánja használni. A nyilvánosság ellenőrző szerepét három síkban, három formában kívánjuk érvé-

nyesíteni a törvényben. Az Országgyűlés, illetve az önkormányzatok részvételével, a környezetvédelmi mozgalmakra és szervezetekre épített lehetőségekkel, továbbá az egyéni fellépések jogának garantálásával. A nyilvánosságot természetesen nem elég deklarálni, hanem a hiteles, széles körben közérthető és hozzáférhető információs rendszert is biztosítani kell. Ennek kiépítése jelenleg folyamatban van, és a kapcsolódó követelményeket a törvény is tartalmazni fogja.

Az új környezetvédelmi törvény kimunkálás alatt lévő koncepciójában rögzítettük az egyéni és kollektív jogérvényesítési lehetőségek szükségességét. Ennek a részletes, a magyar jogrendbe illeszkedő szabályait a későbbiek során kell majd kidolgozni. Ilyenek lehetnek a nemzetközi gyakorlatban ismert populáns akciók, továbbá az egyéni jogérvényesítés lehetőségének biztosítása a konkrét eset, illetve esemény által nem érintett személyek részére is.

Jogalkotás, és intézményrendszer

- Erőfeszítések, a Környezetvédelmi Törvény előkészítésére – azonban az ágazati és tematikus törvények sokasága, ahol a környezeti elveket megpróbáltuk, több kevesebb sikerrel érvényesíteni – Önkormányzati, kárpótlási, közlekedési, energetikai, és más jogszabályok esetén,
- Ugyanakkor máig ható, tartó ellentmondások, így a vízügy hatáskörei kezelése, szétválasztása, a vízvédelem környezeti tárca kompetenciájában való kezelése ügyében.

Képviselői indítvány a Vízügyi Törvény módosítására – 1991. II.11.

MÉSZÁROS PÉTER (MDF): Köszönöm, Elnök úr. Csak egy pár mondatot fűznék hozzá.

A költségvetés december végi vitájában tettem egy ilyen kijelentést és utalást, hogy be kívánok nyújtani egy törvénymódosítási indítványt a vízügyi törvénnyel kapcsolatban. Ennek szeretnék most eleget tenni.

Ennek lényege az, ami több alkalommal is előkerült az ősz folyamán a Parlamentben, a vízügy és a környezetügy szétválasztásának egyfajta rendezetlensége, ami tehát megjelent a költségvetés vitájában, megjelent az ősz folyamán, amikor bizottságunk egy sajtótájékoztatót is tartott ezzel kapcsolatban, és megjelent már szeptemberben is, amikor a minisztériumi hatáskörök rendezéséről folytattunk vitát és alkottunk törvényt.

Az alapvető gond itt tulajdonképpen az, hogy a hatósági jogkörök elosztása továbbra is rendezetlen, ami elég sok feszültség forrása a gyakorlatban. Ezt szeretném ezzel a törvénymódosítással rendezni, és ehhez kapcsolódóan még néhány olyan apróbb módosítást, amely segíti mind a vízügy, mind a környezetügy munkáját.

Ehhez kérem most az Országgyűlés támogatását, hogy a téma napirendre kerülhessen. Köszönöm szépen.

- Számos, vita és erőfeszítés, ill. tájékozódás, a területi környezetvédelmi és vízügyi szerveknél,

2915. szám

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Dr. Mészáros Péter Bp.32.vk.

ÖNÁLLÓ KÉPVISELŐI INDÍTVÁNY

(új változat az 1704.szám helyett)

TÖRVÉNYJAVASLAT

a vízügyről szóló, 1964.évi IV. törvény módosítására

Javaslom, hogy a hivatkozott törvény 41. és 42.§-a az alábbiak szerint módosuljon:

"41.§ (1) A vízügyi igazgatás körébe tartozik - a 42.§ (1) bekezdésében foglalt kivétellel a - vizek tervszerű hasznosításáról és kártételeinek elhárításáról való gondoskodás, a vízügyi hatósági tevékenység ellátása, továbbá - az általános szabályok keretei között - a vizimunkák, vizilétesítmények meghatározott körének a műszaki tervezésével, kivitelezésével és üzemeltetésével kapcsolatos szabályozási szakirányítási és ellenőrzési feladat.

(2) A vízügyi igazgatást a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter irányítja.

(3) Változatlan

(4) A vízügyi igazgatás körébe tartozó - a külön jogszabályokban meghatározott - államigazgatási ügyekben a hatósági jogkört a vízügyi igazgatási szervek gyakorolják.

42.§ (1) Nem tartozik a vízügyi igazgatás körébe a felszíni és a felszín alatti vizek mennyiségi és minőségi védelmével összefüggő szabály-alkotás, államigazgatási - hatósági és ellenőrzési - tevékenység ellátása, továbbá a vizimunkák, vizilétesítmények (Vizt.27.§ (2) bek.) közül a felszíni és a felszín alatti vizek mennyiségi, minőségi viszonyait befolyásoló vizimunkák és vizilétesítmények műszaki tervezésének, kivitelezésének és üzemeltetésének szabályozása, szakirányítása és ellenőrzése.

Mi úgy tartottuk
helyesnek, hogy ezeket
a vitákat nyilvánosan, a
plenáris fórumon is
folytassuk le, még ha
kevés eredményt is
hoztak ezek a
törekvések

Szakmai konszenzus és támogatás

- Kiemelendő, a korabeli tárca és háttér intézményi munkatársak pozitív hozzáállása, és segítőkészsége, így Erdei György, Csepregi István, Verrasztó Zoltán tevékenysége, nemcsak az említett ügyekben, hanem a tágabb környezeti, jogszabály alkotási, és alakítási munka során.

és hogy legyen pozitív a végkimenet,
az egykori Metallochemia területe ma

Az egykori és későbbi szereplőkkel, 25 év után

